2010 m. gegužės 11 d. Tarybos išvados dėl aukštojo mokslo internacionalizavimo [1]

(2010/C 135/04)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

KADANGI:

1. 1999 m. birželio 19 d. Bolonijos deklaracija buvo nustatytas tarpvyriausybinis procesas, skirtas Europos aukštojo mokslo erdvei sukurti iki 2010 m., kurį aktyviai remia Europos Sąjunga, o 2009 m. balandžio 28–29 d. Levene ir Naujajame Levene susitikę už aukštąjį mokslą atsakingi ministrai iš 46 šalių paragino aukštojo mokslo įstaigas toliau siekti, kad jų veikla įgytų tarptautinį mastą.

2. 2007 m. lapkričio 23 d. Tarybos rezoliucija dėl universitetų modernizavimo siekiant stiprinti Europos konkurencingumą pasaulio žinių ekonomikoje [2] valstybės narės buvo paprašytos propaguoti aukštojo mokslo įstaigų internacionalizavimą skatinant kokybės užtikrinimą, atliekant nepriklausomą universitetų įvertinimą ir universitetų tarpusavio peržiūrą, didinant judumą, skatinant teikti jungtinius bei dvigubus mokslo laipsnius ir sudarant palankesnes sąlygas pripažinti kvalifikacijas bei studijų laikotarpius.

3. Europos Sąjungoje gyvuoja ilgalaikė bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis tradicija, grindžiama politinėmis priemonėmis ir dokumentais; aukštajam mokslui šiame bendradarbiavime tenka vis aktyvesnis vaidmuo. Bendradarbiavimo susitarimai su įvairių šalių partneriais dažnai apima infrastruktūros rėmimo ir bendradarbiavimo programas aukštojo mokslo srityje, taip pat šioje srityje vedamų politinių dialogų metmenis. Bendradarbiavimui aukštojo mokslo srityje daug dėmesio skiriama ir vykdant daugiašalę bendradarbiavimo veiklą, pavyzdžiui, Viduržemio jūros šalių sąjungoje, įgyvendinant Šiaurės dimensijos strategiją arba vykdant Rytų partnerystės iniciatyvą.

4. 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1298/2008/EB buvo įkurta veiksmų programa *Erasmus Mundus* (2009–2013 m.), skirta aukštojo mokslo kokybei gerinti ir kultūrų tarpusavio supratimui skatinti bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis [3].

5. Pagal programą Tempus IV (2007–2013 m.) remiamas Rytų Europos, Vidurinės Azijos, Vakarų Balkanų ir Viduržemio jūros regiono šalių partnerių aukštojo mokslo modernizavimas, daugiausia vykdant universitetų bendradarbiavimo projektus ir kuriant partnerystes. Kitos programos, pavyzdžiui, bendradarbiavimo programos su pramoninėmis šalimis, *Edulink, Nyerere* ir *Alfa* programos, apima akademinį bendradarbiavimą su kitais pasaulio regionais.

6. Vykdant *Marie Curie* programos veiksmus pagal Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą skatinama užtikrinti Europos mokslinių tyrimų kokybę bei judumą juos vykdant ir teikiama plati parama dinamiškiems pasaulinio lygio žmogiškiesiems ištekliams vystyti Europos mokslinių tyrimų sistemoje, atsižvelgiant į moksliniams tyrimams būdingą tarptautinį aspektą.

PAŽYMĖDAMA, KAD:

1. Aukštasis mokslas įgauna vis didesnį tarptautinį pobūdį, nes vis daugiau aukštojo mokslo įstaigų priima mokytis studentus iš trečiųjų šalių, sudaro sąlygas studentų, darbuotojų, projektų ir žinių mainams, taip pat įsitraukia į tarptautinį akademinį bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą mokslinių tyrimų srityje.

2. Europos aukštojo mokslo įstaigų veiklos kokybė ir nepalyginama jų siūlomų studijų įvairovė bei išsamumas lemia didelį šių įstaigų patrauklumą tarptautiniame akademiniame pasaulyje: tiek kaip studijų vietos, tiek kaip partnerių bendriems švietimo ir mokslinių tyrimų projektams.

3. Be to, vis didesnį tarptautinių partnerių susidomėjimą kelia Europos sėkmė kuriant tokias priemones kaip bendra atskaitos sistema, susiejanti nacionalines kvalifikacijų sistemas ir sąrangas su bendru europiniu atskaitos tašku [4], ir plėtojant bendrą požiūrį tokiose srityse kaip kokybės užtikrinimas [5].

4. Vykdant tarptautines bendradarbiavimo programas ir vedant politinius dialogus su trečiosiomis šalimis aukštojo mokslo srityje ne tik sudaromos galimybės laisvesniam žinių judėjimui, bet ir prisidedama prie Europos aukštojo mokslo kokybės ir tarptautinės reputacijos gerinimo, skatinami moksliniai tyrimai ir inovacijos, propaguojamas judumas ir tarpkultūrinis dialogas, taip pat skatinamas tarptautinis vystymasis laikantis ES išorės politikos tikslų.

PRIMINDAMA, KAD:

Taryba daug reikšmės teikia studentų, dėstytojų ir mokslo darbuotojų judumo mokymosi tikslais skatinimui aukštojo mokslo srityje. Toks judumas – tai būdas praturtinti žmogiškąjį kapitalą ir didinti įsidarbinimo galimybes, nes įgyjama žinių ir jomis keičiamasi, ugdomi lingvistiniai gebėjimai ir skirtingų kultūrų supratimas bei skatinama užmegzti asmeninius kontaktus. Be to, tokiu būdu didinant žinių perdavimą galima geriau ugdyti kūrybingumo ir inovacinius gebėjimus.

---

[1] Šiame tekste terminas „internacionalizavimas“ reiškia ES ir trečiųjų šalių aukštojo mokslo įstaigų bendradarbiavimo plėtojimą tarptautiniu mastu.

[2] Dok. 16096/1/07 REV 1.

[3] OL L 340, 2008 12 19, p. 83.

[4] Europos kvalifikacijų sąranga (OL C 111, 2008 5 6, p. 1).

[5] Pavyzdžiui, Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo registras bei Europos kokybės užtikrinimo standartai ir gairės Europos aukštojo mokslo erdvėje parengti vykdant Bolonijos procesą.

VIS DĖLTO SUPRASDAMA, KAD:

Vis didėja konkurencija pasaulyje siekiant užsitikrinti kuo daugiau judžių tarptautinių studentų, nes kiti pasauliniai partneriai taip pat aktyviai rengia strategijas, kaip skatinti atverti savo aukštojo mokslo įstaigų duris platesniam pasauliui ir pritraukti talentingiausius asmenis.

PRITARIA TAM, KAD:

1. Tarptautinis bendradarbiavimas aukštojo mokslo srityje yra svarbus ir vertingas, todėl jį reikia remti nacionaliniu ir ES lygiu. Tokiu bendradarbiavimu prisidedama gerinant mokymo, mokymosi bei mokslinių tyrimų kokybę ir inovacijas jų srityje, be to, jis padeda kurti žinias. Aukštajam mokslui tenka vienas iš pagrindinių vaidmenų asmenybės tobulėjimo ir visuomenės vystymosi srityje, nes jis skatina socialinį, kultūrinį ir ekonominį vystymąsi, taip pat aktyvų pilietiškumą bei etinių vertybių laikymąsi. Todėl bendradarbiavimas aukštojo mokslo srityje turėtų būti neatsiejama ES išorės bendradarbiavimo politikos dalis ir turėtų būti pritaikomas prie susijusių šalių partnerių konkrečių poreikių, interesų ir išsivystymo lygio, tuo pačiu ypatingai atsižvelgiant į subsidiarumo principą.

2. Reikia remti ES iniciatyvas ir programas, kuriomis skatinamas europinis bendradarbiavimas aukštojo mokslo srityje ir kuriomis remiamos aukštojo mokslo įstaigos, vykdančios bendrus akademinius projektus, stiprinančios europinius tinklus ir tokiu būdu mažinančios likusius barjerus tarp nacionalinių sistemų. Europos aukštojo mokslo įstaigų, kurios bendradarbiauja su tarptautiniais partneriais, rėmimas yra svarbus siekiant gerinti kokybės ir kompetencijos lygį. Tokio pobūdžio bendradarbiavimas, pavyzdžiui, padėjo sukurti novatoriškus kursus ir atvėrė kelius teikti tarptautinius jungtinius, dvigubus ir sudėtinius mokslo laipsnius. ES akademinio bendradarbiavimo programos turėtų būti organizuojamos taip, kad jas pasitelkiant būtų gaunami aiškiai matomi ir veiksmingi rezultatai bei visame pasaulyje jos būtų laikomos aiškiomis, nuosekliomis ir įtikinamomis.

3. Aukštojo mokslo patrauklumą Sąjungoje padidino pažanga, pasiekta pasitelkus visą Europą apimantį Bolonijos procesą kuriant labiau suderintą ir palyginamą mokslo laipsnių struktūrą, ir ES sėkmė patvirtinant bendras nuostatas ir priemones siekiant pripažinti kvalifikacijas ir užtikrinti kokybę. Pastebimas bendras interesas apie šiuos pokyčius skelbti visame pasaulyje ir reaguoti į didėjantį trečiųjų šalių rodomą susidomėjimą. Bolonijos politikos forumas, kuris sudaro palankesnes sąlygas Europos aukštojo mokslo erdvės ir kitų pasaulio regionų politiniam dialogui, taip pat turėtų būti atitinkamai palankiai vertinamas kaip priemonė keistis konkrečia bendro intereso informacija.

4. Iniciatyvos, skirtos pasiekti, kad Europos aukštojo mokslo sistema būtų suprantamesnė ir skaidresnė tarptautiniams suinteresuotiesiems subjektams, taip pat gali padėti Europai tapti patrauklesne studijų vieta. Turėtų būti tęsiamas tyrimas, kuris vykdomas siekiant apibrėžti aukštojo mokslo įstaigų paskirties ir veiklos įvairovę bei įvertinti Europos skaidrumo priemonės sukūrimo galimybes, kad būtų labiau suprantami ir išryškinti konkretūs Europos aukštojo mokslo privalumai.

5. Vis daugiau trečiųjų šalių susidomi bendra politika ir bendromis priemonėmis, kurias ES kuria, siekdama remti valstybes nares joms modernizuojant savo skirtingas švietimo sistemas, o ypatingą dėmesį pritraukė šios: Europos kreditų perkėlimo sistema (ECTS) ir Europos kvalifikacijų sąranga. Todėl turėtų būti toliau plėtojamos ne tik tarptautinės akademinio bendradarbiavimo programos, bet ir politinis dialogas aukštojo mokslo srityje su daugeliu suinteresuotų pasaulinių partnerių, siekiant pasidalinti patirtimi ir gerosios praktikos pavyzdžiais, stiprinti vietos gebėjimus ir pasinaudoti teigiamais atsiliepimais siekiant pagerinti ES politiką.

6. Tarptautinis akademinis bendradarbiavimas turėtų toliau būti svarbi ES priemonė remti partnerių modernizavimo pastangas, nes, sudarydama struktūrizuotas ES ir trečiųjų šalių aukštojo mokslo įstaigų partnerystes, ES gali prisidėti prie vietos gebėjimų stiprinimo – tiek aukštojo mokslo įstaigose, tiek už jų ribų, išlaikyti kvalifikuotus universiteto darbuotojus ir gerinti tarptautinius akademinius mainus bei judumą.

TODĖL RAGINA VALSTYBES NARES:

Derinant su aukštojo mokslo įstaigomis ir pripažįstant jų autonomiją ir nacionalinę praktiką, patvirtinti priemones, skirtas:

1. Tikrai tarptautinei kultūrai tose institucijose puoselėti, pavyzdžiui:

   a) tarptautiniu lygiu skatinant aukštojo mokslo įstaigų, mokslo darbuotojų ir verslo sektoriaus bendradarbiavimą, kontaktų mezgimą ir sąveiką, nes tai yra viena iš paskatų siekiant visapusiškai veikiančio žinių trikampio;

   b) skatinant ir remiant tarptautinių studentų, mokytojų, mokslo darbuotojų ir kitų darbuotojų judumą;

   c) teikiant studentams, mokytojams, mokslo darbuotojams ir kitiems aukštojo mokslo suinteresuotiesiems subjektams mokymą ir tobulinant jų kompetencijas, kurių reikia dirbant atviroje tarptautinėje aplinkoje;

   d) įdarbinant kitose šalyse dirbusius darbuotojus, kurie galėtų paskatinti vietinius studentus ir dėstytojus plėsti tarptautinį akiratį;

e) užtikrinant, kad būtų rengiamos aukšto lygio mokymo programos ir taikomi tokie mokymo metodai, kuriais atsižvelgiama į tarptautinį aspektą;

f) sukuriant tokią institucinę aplinką, kuri sudarytų sąlygas skatinti studentus, dėstytojus ir mokslo darbuotojus dalyvauti tarptautinėse programose, jungtinių, dvigubų ir sudėtinių mokslo laipsnių teikimo procese ir mokslinių tyrimų projektuose;

g) skatinant aukštojo mokslo įstaigas kurti internacionalizavimo strategijas ir (arba) įtraukti šį aspektą į jų vystymosi planus.

2. Aukštojo mokslo įstaigų tarptautiniam patrauklumui didinti, pavyzdžiui:

a) skatinant Europos universitetų akademinę kompetenciją ir didinant jų, kaip įdomių vietų studijuoti ir vykdyti mokslinius tyrimus, tarptautinį žinomumą;

b) gerinant tarptautinių studentų, dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų darbuotojų priėmimo, apgyvendinimo ir grįžimo paslaugų teikimo kokybę;

c) dalyvaujant tarptautinio bendradarbiavimo tinklų veikloje, vykdant projektus ir bendras švietimo bei mokslinių tyrimų programas;

d) skatinant aukštos kokybės jungtinių, dvigubų ir sudėtinių mokslo laipsnių teikimą, taip pat bendrą diplominių darbų tikrinimą;

e) sudarant palankesnes sąlygas užsienyje įgytų kvalifikacijų ir užsienyje studijuotų laikotarpių pripažinimui, deramai atsižvelgiant į kokybės užtikrinimo mechanizmus.

3. Aukštojo mokslo įstaigų pasauliniam aspektui ir socialinės atsakomybės supratimui gerinti, pavyzdžiui:

a) skatinant aukštojo mokslo bendruomenėje naudoti naujas ir novatoriškas tarptautinio bendradarbiavimo formas;

b) puoselėjant ir gerinant vienodas galimybes įgyti aukštąjį mokslą ir tarptautines judumo sistemas, kuriant atitinkamas paskatas ir teikiant paramą;

c) įgytas žinias panaudojant visuomenėje vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu, tokiu būdu padedant atitikti visuomenės poreikius ir įveikti svarbias socialines problemas.

TODĖL PRAŠO KOMISIJOS:

1. Kartu su valstybėmis narėmis ir visiškai atsižvelgiant į aukštojo mokslo įstaigų autonomiją, parengti ES tarptautinio aukštojo mokslo strategiją, kuria būtų siekiama ES ir nacionaliniu lygiu pagerinti esamų tarptautinių bendradarbiavimo iniciatyvų suderinamumą bei papildomumą ir pagal kurią būtų toliau propaguojamas Europos aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų patrauklumas per ES išorės veiklą, taip pat skatinama vykdyti ES bendradarbiavimo programas ir politiką šioje srityje.

2. Užtikrinti, kad judumas mokymosi ir mokslinių tyrimų tikslais tarp ES ir viso pasaulio būtų šios strategijos dalimi.

3. Toliau remti tarptautines aukštojo mokslo partnerystes, tarptautinio akademinio bendradarbiavimo ir gebėjimų stiprinimo veiksmus, taip pat sudaryti palankias sąlygas politiniam dialogui aukštojo mokslo temomis su suinteresuotomis trečiosiomis šalimis.

4. Skatinti keistis patirtimi ir gerosios praktikos pavyzdžiais šioje srityje.